

321.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 17 marca 1928 r.

o prawie bankowym.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

I. Przepisy ogólne.

A. Przedsiębiorstwa bankowe.

Art. 1. Za przedsiębiorstwa bankowe uważa się przedsiębiorstwa handlowe w rozumieniu prawa handlowego, trudniące się czynnościami bankowymi jako głównym przedmiotem przedsiębiorstwa.

W razie powstania wątpliwości, czy pewne przedsiębiorstwo ma za przedmiot, względnie za główny przedmiot, czynności bankowe, rozstrzyga Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu.

Art. 2. Bankami są przedsiębiorstwa bankowe, istniejące w formie bądź spółki akcyjnej, bądź spółki komandytowo-akcyjnej, oraz przedsiębiorstwa bankowe, założone na mocy przepisów o związkach międzykomunalnych (celowych), z wyjątkiem komunalnych kas oszczędności, objętych rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 339), i gminnych kas wiejskich pożyczkowo-oszczędnościowych, objętych rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 grudnia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 118, poz. 1069).

Art. 3. Domami bankowymi są przedsiębiorstwa bankowe, należące do osób fizycznych lub istniejące w formie spółki jawnej (firmowej) albo komandytowej, uprawnione do wykonywania:

- 1) bądź wszystkich zwykłych czynności bankowych (art. 24 i 25);
- 2) bądź wszystkich zwykłych czynności bankowych, z wyjątkiem przyjmowania wkładów i depozytów oraz wydawania gwarancji.

Art. 4. Kantorami wymiany są przedsiębiorstwa bankowe, należące do osób fizycznych lub istniejące w formie spółki jawnej (firmowej) albo komandytowej, uprawnione do wykonywania następujących czynności bankowych:

- 1) kupna i sprzedaży na rachunek własny i obcy pieniędzy zagranicznych w monetach i banknotach, krajowych papierów wartościowych oraz losów krajowych loteryj;
- 2) ubezpieczania obligacji krajowych pożyczek premjowych.

Art. 5. Zakładami zastawniczymi (lombardami) są przedsiębiorstwa bankowe, należące do osób fizycznych lub prawnych lub też istniejące w formie spółki handlowej albo spółdzielni, uprawnione tyl-

ko do udzielania pożyczek pod zastaw ruchomości i przyjmowania ruchomości na przechowanie.

Zakłady zastawnicze mogą ponadto trudnić się, za osobnem zezwoleniem Ministra Skarbu, komisową sprzedażą ruchomości, z zachowaniem obowiązujących w tej mierze przepisów, a w szczególności przepisów rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468).

Pojęcie ruchomości w rozumieniu niniejszego artykułu nie obejmuje papierów wartościowych.

Art. 6. Spółdzielniami kredytowemi są zrzeszenia gospodarcze, oparte na ustawie z dnia 29 października 1920 r. o spółdzielniach (Dz. U. R. P. Nr. 111, poz. 733), trudniące się czynnościami bankowymi jako głównym przedmiotem przedsiębiorstwa.

Art. 7. Do założenia i prowadzenia przedsiębiorstwa bankowego, z wyjątkiem spółdzielni kredytowych (art. 6), potrzebne jest zezwolenie Ministra Skarbu (koncesja).

Art. 8. Do wykonywania poszczególnych czynności bankowych przez przedsiębiorstwo handlowe (w rozumieniu prawa handlowego), które nie jest przedsiębiorstwem bankowym, potrzebne jest również zezwolenie Ministra Skarbu. Zezwolenia tego udziela Minister Skarbu według swobodnego uznania.

Spółdzielnie spożywcze, należące do związków rewizyjnych w rozumieniu art. 68 i 70 ustawy z dnia 29 października 1920 r. o spółdzielniach (Dz. U. R. P. Nr. 111, poz. 733), mogą bez zezwolenia, o którym mowa w ustępie poprzednim, przyjmować wkłady pieniężne od swych członków, bez prawa jednak wydawania dowodów wkładowych, opiewających na okaziciela lub opiewających na nazwisko, a płatnych okazicielowi.

Art. 9. Koncesja na prowadzenie przedsiębiorstwa bankowego nie może być udzielona spółce z ograniczoną odpowiedzialnością.

Art. 10. Koncesji udziela według swego swobodnego uznania Minister Skarbu po zasięgnięciu opinii izby przemysłowo-handlowej o osobach założycieli i celowości przedsiębiorstwa.

Dla przedsiębiorstw bankowych, opartych na przepisach o związkach międzykomunalnych (celowych), oraz dla spółek akcyjnych, zakładanych z zastrzeżeniem, że akcjonariuszami mogą być tylko związki komunalne i międzykomunalne (celowe), koncesji udziela Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Koncesji na prowadzenie zakładu zastawniczego udziela Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 11. Niewykonywanie faktyczne koncesji bez przerwy w przeciągu jednego roku powoduje jej utratę.

Art. 12. W razie śmierci właściciela lub współwłaściciela (wspólnika osobiście odpowiedzialnego w spółce jawnej (firmowej), komandytowej lub komandytowo-akcyjnej) przedsiębiorstwa bankowe-

go koncesja może przejść tylko na wdowę i małoletnie dzieci. Przejęcie koncesji przez innych spadkobierców, o ile umowa spółki tego nie wyklucza, wymaga uprzedniego zezwolenia Ministra Skarbu; w przeciwnym razie przedsiębiorstwo podlega likwidacji, o ile pozostały wspólnik nie przejmie udziału zmarłego.

Art. 13. Firma przedsiębiorstwa bankowego winna dokładnie określać rodzaj przedsiębiorstwa oraz formę prawną jego organizacji. Firma spółdzielni kredytowej może nie określać rodzaju przedsiębiorstwa.

Słowo „bank” może być umieszczone tylko w firmie przedsiębiorstwa bankowego, określonego w art. 2 niniejszego rozporządzenia, lub w firmie spółdzielni kredytowej. Jednak w firmie spółdzielni kredytowej słowo „bank” może być umieszczone tylko z dodaniem słowa „spółdzielczy” lub słowa „ludowy”, przy czym z uprawnienia tego mogą korzystać tylko spółdzielnie kredytowe, należące do związków rewizyjnych w rozumieniu art. 68 i 70 ustawy z dnia 29 października 1920 r. o spółdzielniach (Dz. U. R. P. Nr. 111, poz. 733).

Art. 14. Najmniejsza wysokość kapitału zakładowego banku kredytu krótkoterminowego (art. 2 i 39) wynosi dla banków, mających siedzibę lub oddział (filję): 1) w Warszawie — 2,500,000 zł., 2) w Krakowie, Lwowie, Poznaniu, Katowicach i Łodzi — 1,500,000 zł., 3) we wszystkich innych miejscowościach — 1,000,000 zł.

Art. 15. Najmniejsza wysokość kapitału zakładowego banku hipotecznego (art. 2 i 68) wynosi bez względu na miejscowość 5,000,000 zł.

Art. 16. Najmniejsza wysokość kapitału zakładowego domu bankowego, uprawnionego do wykonywania wszystkich zwykłych czynności bankowych, wynosi 20% stawek, określonych w art. 14, zaś domu bankowego o ograniczonym zakresie działania — 10% tych stawek.

Art. 17. Najmniejsza wysokość kapitału zakładowego kantoru wymiany wynosi 2% stawek, określonych w art. 14.

Art. 18. Najmniejsza wysokość kapitału zakładowego zakładu zastawniczego wynosi 10% stawek, określonych w art. 14.

Każdy oddział zakładu zastawniczego, znajdujący się w miejscowości poza siedzibą przedsiębiorstwa, winien posiadać dotację z kapitału zakładowego, jak samoistne przedsiębiorstwo, w wysokości również najmniej 10% stawek, określonych w art. 14.

Art. 19. Kapitał zakładowy spółki akcyjnej lub komandytowo-akcyjnej, będącej przedsiębiorstwem bankowym, winien być wniesiony w całości i oddany do dyspozycji spółki w dniu walnego zgromadzenia organizacyjnego z potrąceniem kosztów organizacji, które nie mogą wynosić więcej niż 10% kapitału zakładowego.

Niedozwolone jest zbieranie kapitału zakładowego drogą publicznych zapisów lub drogą przyznawania na ten cel kredytów subskrybentom.

Koszty organizacji winny być zamortyzowane w przeciągu pierwszych 10 lat istnienia spółki. Przepis niniejszego ustępu stosuje się również do spółdzielni kredytowych.

Art. 20. Akcje spółek akcyjnych i komandytowo-akcyjnych, będących przedsiębiorstwami bankowymi, winny opiewać na kwotę nominalną najmniej 100 złotych.

Art. 21. Kto uzyskał zezwolenie na prowadzenie domu bankowego, kantoru wymiany lub zakładu zastawniczego, obowiązany jest przed otrzymaniem dowodu koncesji złożyć kaucję, zabezpieczającą roszczenia, mogące wyniknąć z prowadzenia przedsiębiorstwa.

Kaucja wynosi 10% kapitału zakładowego i pozostaje w depozycie w Centralnej Kasie Państwowej przez cały czas istnienia przedsiębiorstwa bankowego. Złożenie kaucji nie zwalnia takiego przedsiębiorstwa, względnie jego właściciela, od odpowiedzialności z całego majątku.

Każdy oddział zakładu zastawniczego, znajdujący się w miejscowości poza siedzibą przedsiębiorstwa, traktowany jest pod względem obowiązku złożenia kaucji jak samoistne przedsiębiorstwo.

Art. 22. Przeniesienie siedziby oraz otwarcie w kraju lub zagranicą oddziału banku, domu bankowego lub kantoru wymiany może nastąpić tylko za zezwoleniem Ministra Skarbu, udzielonem według swobodnego uznania.

Przeniesienie siedziby oraz otwarcie oddziału zakładu zastawniczego może nastąpić tylko za udzielonem według swobodnego uznania zezwoleniem Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

O ile tego wymagają inne ustawy, zezwolenia, przewidziane w poprzednich ustępach, udzielane są w porozumieniu z innymi właściwymi władzami.

Art. 23. Otwarcie w Państwie Polskim oddziału zagranicznego przedsiębiorstwa bankowego może nastąpić tylko za zezwoleniem Ministra Skarbu, udzielonem według swobodnego uznania, pod warunkami przez Ministra Skarbu określonymi; zezwolenia na otwarcie oddziału zagranicznego zakładu zastawniczego udziela Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

O ile tego wymagają inne ustawy, zezwolenia, przewidziane w poprzednim ustępie, udzielane są przez Ministra Skarbu w porozumieniu z innymi właściwymi władzami.

Pod względem dotacji z kapitału zakładowego, przeznaczonej na działalność w Państwie Polskim, oraz pod względem innych wymagań oddziały poszczególnych zagranicznych przedsiębiorstw bankowych podlegają przepisom niniejszego rozporządzenia jako samoistne przedsiębiorstwo bankowe.

Każdy oddział zagranicznego zakładu zastawniczego uważany jest pod względem dotacji z kapitału zakładowego (art. 18) i obowiązku złożenia kaucji (art. 21) za samoistne przedsiębiorstwo bankowe.

Minister Skarbu oznaczy, jaka część kapitału obrotowego oddziału, względnie oddziałów zagra-

nicznego przedsiębiorstwa bankowego winna być użyta na operacje finansowe wyłącznie na obszarze Państwa Polskiego.

B. Czynności bankowe.

Art. 24. Czynności bankowe w rozumieniu niniejszego rozporządzenia dzielą się na czynności bankowe zwykłe i czynności, które wymagają osobnego zezwolenia.

Art. 25. Czynności bankowe, wymagające osobnego zezwolenia, są następujące:

1) wydawanie dowodów wkładowych płatnych okazicielowi (książeczek wkładowych płatnych okazicielowi i asygnat kasowych na okaziciela);

2) udzielanie pożyczek pod zastaw ruchomości, z wyjątkiem pożyczek pod zastaw papierów wartościowych i towarów;

3) czynności emisyjne (emisja listów zastawnych i obligacji).

Art. 26. W statutach banków oraz spółdzielni kredytowych winny być szczegółowo wymienione czynności, do których wykonywania bank lub spółdzielnia kredytowa są uprawnione.

Art. 27. Książeczki wkładowe, opiewające na okaziciela lub opiewające na nazwisko, a płatne okazicielowi, oraz asygnaty kasowe, opiewające na okaziciela, wydane przez bank na zasadzie zezwolenia rządowego według norm, zatwierdzonych przez Ministra Skarbu, są dokumentami na okaziciela, stwierdzającymi wkłady gotówkowe.

Art. 28. Do umownego przeniesienia własności książeczki wkładowej, opiewającej na okaziciela lub opiewającej na nazwisko, a płatnej okazicielowi, konieczne jest jej wręczenie. Okaziciel książeczki wkładowej będzie uważany za jej właściciela, o ile w samej książeczce niema odmiennych zastrzeżeń.

Art. 29. Książeczki wkładowe, wydane przez bank z zachowaniem warunków, wymienionych w art. 27, mogą być przyjmowane na kaucje i wadja narówni z gotowizną.

Art. 30. Książeczki wkładowe, określone w art. 27, nie mogą opiewać na kwoty niższe od 50 zł.

Art. 31. Asygnaty kasowe na okaziciela nie mogą opiewać na kwoty niższe od 5000 zł.

Art. 32. Prawo wydawania książeczek wkładowych i asygnat kasowych, określonych w art. 27, mogą uzyskać tylko takie banki, których kapitał zakładowy wynosi co najmniej dwa razy wyższą kwotę od określonej w art. 14.

Prawo to nie może być im udzielone przed upływem 5 lat od ich założenia.

Art. 33. Suma wkładów, przyjętych przez bank na dowody wkładowe płatne okazicielowi (art. 27), nie może przewyższać trzechkrotnej wysokości kapitałów własnych banku.

Art. 34. Ograniczenia, zawarte w art. 30 — 33, nie mają zastosowania do instytucyj, których

wkłady posiadają gwarancję Państwa lub związków samorządowych.

Art. 35. Przedsiębiorstwo bankowe, przyjmujące papiery wartościowe do depozytu lub na zastaw, jest obowiązane papiery te przechowywać ze starannością sumiennego kupca, w szczególności zapisać takie papiery do specjalnych ksiąg z wyszczególnieniem ich wartości imiennej, numerów oraz innych znamion, odróżniających je od innych papierów tej samej nazwy.

Art. 36. Papiery wartościowe, przyjęte przez przedsiębiorstwo bankowe do depozytu lub na zastaw, nie mogą być przez przedsiębiorstwo to zastawione, jak również nie mogą być bez zgody ich właściciela oddane do depozytu innej osobie.

Art. 37. Przedsiębiorstwo bankowe nie może wykonywać prawa głosu, związanego z papierami wartościowymi, złożonemi w tem przedsiębiorstwie do depozytu lub pod zastaw, o ile nie otrzyma na to osobnego upoważnienia składającego. Zezwolenie to winno być wydane w formie pisemnej przy każdorazowym składaniu papierów do depozytu lub pod zastaw.

Art. 38. Na przyjęte do depozytu lub pod zastaw papiery wartościowe obowiązane jest przedsiębiorstwo bankowe wydać pokwitowanie z wyszczególnieniem cech, oznaczonych w art. 35.

II. Banki kredytu krótkoterminowego.

Art. 39. Bankami kredytu krótkoterminowego są banki, które w zakresie działalności kredytowej trudnią się, jako głównym przedmiotem przedsiębiorstwa, udzielaniem pożyczek krótkoterminowych dla przemysłu, handlu i rolnictwa.

Art. 40. Ogólna suma zobowiązań banku kredytu krótkoterminowego z tytułu wszelkiego rodzaju wkładów, rachunków bieżących osób (firm) i instytucyj kredytowych, przekazów do zapłacenia i niewypłaconych sum z inkasa nie może przekraczać dziesięciokrotnej sumy kapitałów własnych banku (zakładowego i rezerwowych).

Art. 41. Banki kredytu krótkoterminowego nie mogą trudnić się kupnem i sprzedażą towarów na własny rachunek.

Art. 42. Banki kredytu krótkoterminowego nie mogą nabywać nieruchomości, z wyjątkiem nieruchomości, przeznaczonych na własny użytek, oraz nieruchomości, których nabycie jest konieczne dla uchronienia się od strat.

Nieruchomości, nabyte dla uchronienia się od strat, winny być w najkrótszym czasie sprzedane.

Art. 43. Banki kredytu krótkoterminowego nie mogą nabywać papierów dywidendowych na rachunek własny na sumę, przewyższającą połowę kapitału zakładowego.

Art. 44. Bankom kredytu krótkoterminowego nie wolno udzielać pożyczek na własne akcje, ani nabywać ich na własny rachunek.

Art. 45. Udzielanie kredytów, których łączna wysokość dla jednego dłużnika przekracza 10% za-

kładowego kapitału banku kredytu krótkoterminowego, jak również udzielanie kredytów in blanco lub kredytów za podkładem weksli z jednym podpisem może nastąpić tylko za zgodą rady banku.

Art. 46. Zastawy ruchome, przyjmowane przez bank kredytu krótkoterminowego na zabezpieczenie udzielonych pożyczek, winny być zapisane w osobnej księdze sznurowej z wymienieniem wysokości wierzytelności, zastawem zabezpieczonej, oraz rodzaju i jakości przyjętych pod zastaw przedmiotów.

Na obszarze mocy obowiązującej kodeksu Napoleona zapis powyższy nadaje bankowi przywilej na zastawionym przedmiocie, przewidziany w art. 2073 tego kodeksu.

Art. 47. W razie niezaspokojenia w umówionym terminie roszczeń banku kredytu krótkoterminowego, zabezpieczonych zastawem ruchomym, służy bankowi prawo sprzedaży zastawionych przedmiotów przez maklera giełdowego lub przez licytację. Przed skutecznieniem sprzedaży winien bank wezwać dłużnika listem poleconym do zaspokojenia przypadającej od niego należności w terminie co najmniej 15-dniowym od daty wysłania wezwania.

Art. 48. W razie jeżeli dłużnik, po upływie terminu, wskazanego w art. 47, nie skutecznie zapłaci, może bank przystąpić do sprzedaży zastawu.

Bank winien przystąpić do sprzedaży zastawu przed upływem 5 dni od dnia upływu terminu, wyznaczonego w myśl art. 47; w przeciwnym wypadku bank obowiązany jest ponownie zawiadomić dłużnika o zamierzonej sprzedaży z zachowaniem terminu, przewidzianego w art. 47.

Sprzedaż przez licytację odbywa się w sposób, przewidziany w art. 116.

Art. 49. Z czystego zysku rocznego odlicza się 10% na kapitał zapasowy; jeżeli pozostałość przenosi 8% kapitału zakładowego, to z nadwyżki ponad 8% odlicza się dodatkowo co najmniej 15% na kapitał zapasowy.

Art. 50. Kapitał zapasowy banku kredytu krótkoterminowego przeznaczony jest wyłącznie na pokrycie strat bilansowych, mogących wyniknąć z operacji banku.

Z chwilą, gdy kapitał zapasowy osiągnie połowę kapitału zakładowego, może być przerwane dalsze odkładanie na kapitał zapasowy części zysku, wskazanej w art. 49.

Niezależnie od kapitału zapasowego (art. 49) mogą być tworzone inne fundusze rezerwowe.

Art. 51. Przynajmniej połowa kapitału zapasowego (art. 49) winna być przechowywana w papierach wartościowych, posiadających bezpieczeństwo prawne (papilarne).

Art. 52. Statut banku kredytu krótkoterminowego winien przewidywać jako obowiązkowe organa władz banku: organ naczelny, radę, pochodzącą z wyboru tego organu, oraz dyrekcję, mianowaną i odwoływaną przez radę.

Art. 53. Rada banku kredytu krótkoterminowego winna się składać co najmniej z pięciu osób, wybranych przez naczelny organ władz banku.

Członkowie dyrekcji, jak również urzędnicy banku nie mogą być członkami rady.

Art. 54. Okres urzędowania rady winien być oznaczony w statucie banku, nie może jednak przekraczać 5 lat. Co roku ustępuje jeden lub kilku członków rady, z początku według losu lub wzajemnego porozumienia, a potem według starszeństwa wyboru, tak, aby w ciągu okresu urzędowania ustąpili wszyscy członkowie rady. Ustępujący członkowie rady mogą być wybrani ponownie. Mandat członka rady gaśnie z chwilą powstania przeszkody, wymienionej w art. 53.

Art. 55. Rada jest obowiązana ze starannością sumiennego kupca nadzorować czynności dyrekcji oraz śledzić całą działalność banku.

Art. 56. Rada jest obowiązana ułożyć regulamin, który określi sposób wykonywania przez nią nadzoru.

Art. 57. Członkowie rady winni obowiązki swoje sprawować osobiście, przyczem obowiązani są do zachowania tajemnicy handlowej.

Art. 58. Z posiedzeń rady winny być spisywane i podpisywane protokoły, w których należy wymienić członków, biorących udział w posiedzeniu, oraz podać sposób przeprowadzenia i wynik głosowania. Do protokołu winny być dołączane odrębne zdania członków obecnych oraz nadesłane później sprzeciwy członków, którzy w posiedzeniu nie brali udziału.

Art. 59. Członkowie dyrekcji oraz urzędnicy banku są obowiązani zarządzać majątkiem i interesami banku oraz spełniać swe obowiązki ze starannością sumiennego kupca; są oni obowiązani również do zachowania tajemnicy handlowej.

Art. 60. Rada banku jest obowiązana opracować regulamin, który szczegółowo określi sposób prowadzenia czynności banku ze szczególnem uwzględnieniem postępowania przy udzielaniu kredytu. Regulamin winien przewidywać, że zobowiązania banku winny być podpisywane co najmniej przez dwie osoby do tego uprawnione.

Regulamin jest obowiązujący dla władz banku i jego urzędników.

Art. 61. Naruszenie tajemnicy handlowej (art. 57 i 59), jak również naruszenie regulaminu (art. 56 i 60) jest traktowane narówni z zaniechaniem staranności sumiennego kupca.

Art. 62. Członkowie rady banku nie mogą bez zezwolenia rady prowadzić na swój lub cudzy rachunek innego przedsiębiorstwa bankowego, jak również nie mogą uczestniczyć w innych przedsiębiorstwach bankowych jako wspólnicy osobiście odpowiedzialni oraz nie mogą w innym przedsiębiorstwie bankowym zajmować stanowisk członków rady lub dyrekcji.

Art. 63. Członkowie dyrekcji banku nie mogą prowadzić na swój lub cudzy rachunek innego przedsiębiorstwa bankowego, handlowego lub przemysłowego, jak również nie mogą uczestniczyć w innych przedsiębiorstwach tego rodzaju jako wspólnicy osobiście odpowiedzialni oraz nie mogą w innym przed-

sięborsowie tego rodzaju zajmować stanowisk władz zarządzających (zarządu lub dyrekcji), chyba, że stanowiska takie zajmują w zastępstwie lub na zlecenie samego banku.

Art. 64. Członkowie rady, dyrekcji i urzędnicy banku mogą korzystać z kredytu w banku jedynie za każdorazowym zezwoleniem rady.

Udzielanie zaliczek na poczet uposażenia służbowego urzędników banku nie wymaga każdorazowego zezwolenia rady.

Art. 65. Członkowie rady i dyrekcji, jak również urzędnicy banku, którzy zaniechali obowiązku, włożonego na nich ustawą, statutem lub regulaminem, są odpowiedzialni wobec banku za szkody, powstałe wskutek tego zaniechania. W przypadku, kiedy za szkodę są dwie lub więcej osób odpowiedzialne, ponoszą one tę odpowiedzialność solidarnie.

Art. 66. Dyrekcja banku jest obowiązana na 31 marca, 30 czerwca, 30 września i 31 grudnia każdego roku sporządzać bilans surowy przedsiębiorstwa według wzoru, ustalonego przez Ministra Skarbu, oraz ogłosić ten bilans najpóźniej w ciągu miesiąca, licząc od powyższych terminów, w pismach, przewidzianych w statucie.

Bilans roczny winien być sporządzony w ciągu trzech miesięcy po upływie roku operacyjnego; z upływem następnym 2 miesięcy bilans roczny winien być zatwierdzony przez naczelny organ władz banku, poczem bilans winien być ogłoszony w ciągu dni 15 w dzienniku urzędowym „Monitor Polski” oraz w pismach, przewidzianych w statucie.

Bilanse miesięczne co miesiąc, a bilans roczny bezpośrednio po zatwierdzeniu winna dyrekcja przedstawić Ministerstwu Skarbu; bilanse te winny być sporządzane według wzoru, ustalonego przez Ministra Skarbu.

Oddziały zagranicznych przedsiębiorstw bankowych, uprawnione do działalności na obszarze Państwa Polskiego, winny, niezależnie od ogłaszania bilansów tych oddziałów, ogłaszać również bilanse roczne swych instytucyj centralnych.

Art. 67. Z przepisów tego działu mają analogiczne zastosowanie:

- 1) do banków hipotecznych — przepisy art. 40 — 66;
- 2) do domów bankowych — art. 40 — 42, 46 — 48 i 66;
- 3) do kantorów wymiany — art. 66 ust. 3;
- 4) do zakładów zastawniczych — art. 66, a do istniejących w formie spółki akcyjnej lub komandytowo-akcyjnej — nadto art. 52 — 65;
- 5) do spółdzielni kredytowych — art. 41, 42, 45 — 48, 55 — 61 i 64.

III. Banki hipoteczne.

Art. 68. Bankami hipotecznymi w rozumieniu niniejszego rozporządzenia są przedsiębiorstwa bankowe, które albo wyłącznie albo obok innych statutem dozwolonych czynności, zajmują się udzielaniem pożyczek na hipotekę nieruchomości i na tej podstawie wydają listy zastawne.

Art. 69. Do zakresu działania banku hipotecznego, obok udzielania pożyczek hipotecznych i emisji listów zastawnych, mogą wchodzić tylko następujące czynności:

- 1) nabywanie i pozbywanie sum hipotecznych;
- 2) skup weksli, opatrzonych co najmniej trzema podpisami;
- 3) nabywanie i sprzedaż na rachunek własny listów zastawnych własnych i obcych, papierów wartościowych państwowych, przez Państwo gwarantowanych i samorządowych;
- 4) komisowe nabywanie i sprzedawanie wszelkich papierów wartościowych, dopuszczonych do urzędowego notowania na giełdach polskich;
- 5) udzielanie pożyczek terminowych na hipotekę nieruchomości oraz pod zastaw papierów wartościowych, określonych pod 3);
- 6) inkasowanie weksli i przekazów;
- 7) przyjmowanie do depozytu wszelkich papierów wartościowych;
- 8) przyjmowanie zapisów na emisje państwowe, komunalne oraz na obligacje przedsiębiorstw państwowych i samorządowych;
- 9) przyjmowanie wkładów do wysokości kapitału zakładowego.

Art. 70. Bank hipoteczny wydaje na podstawie udzielonych pożyczek hipotecznych (art. 74) listy zastawne na okaziciela, zapewniające ich posiadaczom wypłatę odsetek i kapitału pod warunkami, wyszczególnionymi w tekście listu zastawnego.

Nominalna wysokość emisji listów zastawnych nie może przekraczać 15-krotnej sumy kapitałów własnych banku oraz rezerwy specjalnej, przeznaczonej na zabezpieczenie praw posiadaczy listów zastawnych.

Ograniczenie to nie obowiązuje, jeżeli listy zastawne są gwarantowane przez Skarb Państwa lub związek samorządowy.

Wydawanie listów zastawnych, zapewniających w razie wylosowania dopłatę ponad wartość nominalną, jest zakazane.

Stopa procentowa listów zastawnych winna być równa stopie procentowej pożyczek, na których podstawie listy zastawne zostały wydane.

Art. 71. Należności za kupony, niepodniesione w ciągu lat 5, jak również należności za wylosowane listy zastawne, niepodniesione w przeciągu lat 30 od dnia płatności, ulegają przedawnieniu.

Art. 72. Ogólna suma kwoty nominalnej listów zastawnych, znajdujących się w obiegu, nie może przekraczać ogólnej sumy wierzytelności hipotecznych banku, będących ich zabezpieczeniem.

W razie spłaty pożyczek hipotecznych przed upływem ustanowionego terminu winien bank wycofać z obiegu listy zastawne na kwotę, odpowiadającą spłaconemu kapitałowi.

Art. 73. Wzory listów zastawnych, wydawanych przez banki hipoteczne, podlegają zatwierdzeniu Ministra Skarbu.

Art. 74. Bank udzielać może pożyczek w listach zastawnych jedynie na nieruchomości, zapisane w księgach hipotecznych.

Wierzytelności hipoteczne, zabezpieczające emitowane listy zastawne, stanowią przedewszystkiem zabezpieczenie posiadaczy tych listów niezależnie od odpowiedzialności z całego majątku banku, co w księdze hipotecznej przy wpisie pożyczki winno być uwidocznione.

Art. 75. Bank udzielać może pożyczek hipotecznych w zasadzie na pierwsze miejsce hipoteki, a w każdym razie pożyczki te winny być zabezpieczone w taki sposób, żeby udzielana pożyczka łącznie z ewentualnie poprzedzającą ją w hipotece ciężarami mieściła się w pierwszej połowie szacunku nieruchomości.

Nieruchomości, niezabezpieczające trwałego dochodu, nie mogą być przedmiotem hipotecznej pożyczki w listach zastawnych.

Budynki, na które udzielono pożyczki, i budynki, uwzględnione przy ustalaniu wysokości pożyczki na nieruchomość rolną, muszą być ubezpieczone od ognia w jednym z zakładów ubezpieczeń, wskazanych przez Ministra Skarbu, z tem wyraźnym zastrzeżeniem, że odszkodowanie w razie pogorzełi nie będzie mogło być wypłacone właścicielowi nieruchomości bez zezwolenia banku.

Art. 76. Bank ocenia wartość nieruchomości, mającej służyć za podstawę pożyczki, według norm, określonych w jego statucie i regulaminie, uchwalonym przez naczelny organ władz banku i zatwierdzonym przez Ministra Skarbu.

Art. 77. W razie obniżenia się wartości nieruchomości, sięgającego tak daleko, iż w stosunku do dłużnego kapitału nie dosięga ona już granic statutem wymaganych, bank ma prawo domagać się od dłużnika albo innego statutowi odpowiadającego zabezpieczenia dla nie mającej pokrycia części pożyczki, albo wcześniejszej spłaty odpowiedniej jej części, za 3-miesięcznym wypowiedzeniem, niezależnie od terminów, ustanowionych przy udzielaniu pożyczki.

Inne wypadki wypowiedzenia pożyczki ze strony banku określi statut.

Art. 78. Wszystkie spłaty pożyczek, zabezpieczających wypuszczone przez bank listy zastawne, uiszczane bądź w przepisanych ratach, bądź jednorazowo w razie wypowiedzenia pożyczki, winny wpływać do osobnego funduszu umorzenia listów zastawnych, przeznaczonego wyłącznie na umorzenie tych listów.

Art. 79. Umorzenie listów zastawnych następuje w drodze losowania tych listów przez bank podług wartości imiennej lub w drodze wykupienia ich z wolnej ręki.

Art. 80. W celu zapewnienia terminowej spłaty należności za kupony i wylosowane listy zastawne, przypadającej w każdym półroczu, bank obowiązany jest tworzyć specjalną rezerwę, dopóki jej wysokość łącznie z kapitałem zakładowym nie osiągnie 1/10 sumy nominalnej emisji listów zastawnych:

1) z wpisowego, które dłużnik uiszcza przy odbiorze pożyczki, w wysokości w statucie określonej, po uprzednim potrąceniu kosztów oszacowania nieruchomości;

2) z zysków, osiągniętych przez bank ze skupu listów zastawnych, przeznaczonych na umorzenie;

3) z dochodów, uzyskanych z przedawnionych kuponów i wylosowanych listów zastawnych;

4) z oznaczonej w statucie części zysków banku.

Rezerwa ta będzie osobno administrowana i lokowana w sposób, zabezpieczający prawne (popularne) bezpieczeństwo, jak również osobno wykazywana w bilansach.

Art. 81. Każdą hipotekę, służącą na pokrycie listów zastawnych, winien bank zapisać do rejestru hipotek z podaniem jej wartości.

W styczniu i lipcu każdego roku kalendarzowego winien bank sporządzić odpis z rejestru hipotek z uwzględnieniem zmian, które zaszły w rejestrze w ciągu minionego półrocza; odpis ten, skontrolowany i podpisany przez komisarza rządowego, należy złożyć Ministrowi Skarbu.

Art. 82. W miesiącu lutym każdego roku winien bank ogłosić w dzienniku urzędowym „Monitor Polski”:

1) ogólną sumę nominalnej wartości listów zastawnych, jakie się znajdowały w obiegu z końcem roku;

2) ogólną sumę nieumorzonych pożyczek hipotecznych z końca roku ubiegłego oraz sumę, znajdującą się w tym samym czasie w funduszu umorzenia listów zastawnych.

Art. 83. W razie ogłoszenia upadłości banku (otwarcia konkursu do majątku banku) wierzytelności, zabezpieczające listy zastawne (art. 74), fundusz umorzenia listów zastawnych (art. 78) i specjalny fundusz rezerwowy (art. 80) stanowią osobną masę, służącą przedewszystkiem dla zaspokojenia praw posiadaczy listów zastawnych z pierwszeństwem przed innymi wierzycielami konkursowymi.

Co do żądań zaspokojenia z innych części majątku banku posiadacze listów zastawnych stoją na równi z innymi wierzycielami konkursowymi.

Art. 84. Przepisy art. 69, 73, 78 i 83 mają analogiczne zastosowanie do banków, emitujących obligacje, zabezpieczone w inny sposób, aniżeli przez hipotekę (obligacje fundowane).

IV. Zakłady zastawnicze.

Art. 85. Zakładom zastawniczym nie wolno ściągać zobowiązań z zabezpieczeniem ich na przyjętych przez siebie zastawach.

Art. 86. Zakłady zastawnicze obowiązane są przechowywać ruchomości, złożone do depozytu lub pod zastaw, ze starannością sumiennego kupca.

Art. 87. Zakładom zastawniczym ani też członkom władz i urzędnikom tych zakładów nie wolno nabywać zastawów, wystawionych przez te zakłady na sprzedaż.

Art. 88. W razie niezaspokojenia w umówionym terminie roszczeń zakładów zastawniczych, zabezpieczonych zastawem, zakładowi zastawniczemu służy prawo sprzedaży zastawionych ruchomości przez publiczną licytację, nie wcześniej jednak, jak po upływie 2 miesięcy ulgowych od terminu płatności.

Licytację przeprowadza się bez uprzedniego zawiadomienia dłużnika przez delegowanego w tym celu przedstawiciela władz skarbowych w obecności przedstawiciela policji.

Uzyskana z licytacji zastawu nadwyżka, jaka powstanie po zaspokojeniu należności zakładu zastawniczego, winna być w ciągu dwóch tygodni od dnia licytacji złożona do depozytu sądowego z wyszczególnieniem faktycznych danych, odnoszących się do zastawu.

Powyższe nadwyżki, niepodniesione przez zastawców w ciągu lat 10, przechodzą na rzecz instytucji dobroczynnych, wskazanych przez wydział wojewódzki (izbę wojewódzką).

Art. 89. Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych, Przemysłu i Handlu oraz Sprawiedliwości wyda drogą rozporządzenia przepisy, dotyczące trybu udzielania zezwoleń (koncesyj) na prowadzenie zakładów zastawniczych oraz składania, uzupełniania i zwrotu kaucyj, jak również przepisy o prowadzeniu zakładów zastawniczych, a w szczególności o zawieraniu umów zastawniczych, o obowiązkach i prawach zakładów zastawniczych w razie niewykupienia zastawionego przedmiotu, o trybie przeprowadzania licytacji oraz o księgach zastawów.

Art. 90. Przepisy niniejszego rozporządzenia, dotyczące zakładów zastawniczych, nie mają zastosowania do zakładów zastawniczych, organizowanych przez Państwo, związki komunalne, komunalne kasy oszczędności oraz inne osoby prawa publicznego.

V. Spółdzielnie kredytowe.

Art. 91. Spółdzielnie kredytowe mogą wykonywać następujące czynności bankowe bez potrzeby wyjednywania zezwolenia Ministra Skarbu (koncesji):

1) udzielanie kredytów w formie dyskonta weksli, pożyczek skryptowych oraz rachunków bieżących i pożyczek, zabezpieczonych bądź hipotecznie, bądź przez poręczenie, bądź zastawem papierów wartościowych, wymienionych w punkcie 5 niniejszego artykułu;

2) redyskonto weksli;

3) przyjmowanie wkładów pieniężnych z prawem wydawania dowodów wkładowych imiennych, jednak bez prawa wydawania takich dowodów płatnych okazielowi;

4) wydawanie przekazów, czeków i akredytyw oraz dokonywanie wypłat i wpłat w granicach Państwa, z tem, że spółdzielnie, nie należące do związków rewizyjnych, mogą czynności te wykonywać tylko dla swych członków;

5) kupno i sprzedaż na rachunek własny oraz na rachunek osób trzecich papierów procentowych państwowych i samorządowych, listów zastawnych, akcyj central gospodarczych i przedsiębiorstw, organizowanych przez spółdzielnie, ich związki lub centrale gospodarcze, oraz akcji Banku Polskiego;

6) odbiór wpłat na rachunek osób trzecich, inkaso weksli i dokumentów, z tem, że spółdzielnie, nie należące do związków rewizyjnych, mogą wykonywać te czynności tylko dla swych członków;

7) przyjmowanie subskrypcyj na pożyczki państwowe i komunalne oraz na akcje przedsiębiorstw, o których mowa w punkcie 5 artykułu niniejszego;

8) zastępstwo czynności na rzecz Banku Polskiego i banków państwowych;

9) przyjmowanie do depozytu papierów wartościowych i innych walorów oraz wynajmowanie kasetek zabezpieczonych.

Art. 92. Do wykonywania czynności, niewymienionych w art. 91, jak również czynności giełdowych na giełdach pieniężnych wymagane jest zezwolenie Ministra Skarbu. Zezwolenia takiego udziela Minister Skarbu według swobodnego uznania.

W razie przeniesienia siedziby lub otwarcia oddziału spółdzielni, która uzyskała zezwolenie na wykonywanie czynności, niewymienionych w art. 91, spółdzielnia winna uzyskać na wykonywanie tych czynności w nowej siedzibie lub oddziale osobne zezwolenie Ministra Skarbu.

Art. 93. Zezwolenie, o którym mowa w art. 92, otrzymać mogą tylko spółdzielnie, należące do związku rewizyjnego w rozumieniu art. 68 i 70 ustawy z dnia 29 października 1920 r. o spółdzielniach (Dz. U. R. P. Nr. 111, poz. 733) lub będące same związkami rewizyjnymi.

Ustanie przynależności do związku rewizyjnego powoduje utratę prawa wykonywania czynności, objętych zezwoleniem, do czasu ponownego przyjęcia do takiego związku.

Art. 94. Przepis statutu spółdzielni, stanowiący o rozciągnięciu jej działalności na czynności, wymagające zezwolenia (art. 92), może być zarejestrowany nie wcześniej, jak po przedstawieniu sądowi takiego zezwolenia.

Art. 95. W razie stwierdzenia, że działalność spółdzielni, trudniącej się czynnościami bankowymi, sprzeciwia się przepisom prawa lub statutu, albo że działalność takiej spółdzielni szkodliwa jest dla interesu publicznego, Ministrowi Skarbu przysługuje prawo zamianowania na wniosek rady spółdzielczej komisarza rządowego do stałego nadzorowania czynności spółdzielni, odebrania koncesji (art. 92) lub wdrożenia przed sądem okręgowym sprawy o rozwiązanie spółdzielni.

Art. 96. Do spółdzielni kredytowych nie mają zastosowania art. 10 ust. 1, 18, 21, 98 ust. 2, 99, 102, 103 i 109 niniejszego rozporządzenia.

VI. Nadzór.

Art. 97. Przedsiębiorstwa bankowe, z wyjątkiem wymienionych w art. 10 ust. 2 i 3, wszelkie instytucje kredytu długoterminowego oraz kasy oszczędności, z wyjątkiem komunalnych kas oszczędności i gminnych kas wiejskich pożyczkowo-oszczędnościowych, podlegają nadzorowi i kontroli Ministra Skarbu.

Przedsiębiorstwa bankowe, wymienione w art. 10 ust. 2 i 3, podlegają nadzorowi i kontroli Ministra Skarbu, wykonywanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 98. Sposób nadzoru i kontroli, które wykonywają władze skarbowe, ustali Minister Skarbu w rozporządzeniu wykonawczem.

Koszty nadzoru i kontroli pokrywają przedsiębiorstwa bankowe i instytucje kredytowe, podlegające nadzorowi (art. 97), w wysokości, oznaczonej przez Ministra Skarbu w rozporządzeniu wykonawczym.

Art. 99. W razie stwierdzenia, że działalność przedsiębiorstwa bankowego narusza prawo lub statut albo jest szkodliwa dla interesu publicznego, Ministrowi Skarbu przysługuje prawo:

1) zamianowania na koszt przedsiębiorstwa komisarza rządowego, którego zadaniem będzie nadzorowanie czynności przedsiębiorstwa w granicach, oznaczonych przez Ministra Skarbu;

2) zawieszenia w urzędowaniu władz przedsiębiorstwa przy równoczesnem zwołaniu z urzędu walnego zgromadzenia oraz ustanowienia zarządu przymusowego na czas do przeprowadzenia nowych wyborów tych władz przez walne zgromadzenie;

3) odebrania koncesji na wykonywanie czynności bankowych, wymagających osobnego zezwolenia;

4) odebrania koncesji i zarządzenia likwidacji przedsiębiorstwa bankowego.

Zarządzenia Ministra Skarbu na zasadzie punktów 3 i 4 tego artykułu mogą nastąpić tylko w porozumieniu z Ministrami Sprawiedliwości oraz Przemysłu i Handlu, a odnośnie do banków, towarzystw kredytowych i wszelkich innych instytucyj kredytu długoterminowego — na zasadzie uchwały Rady Ministrów (art. 104).

Art. 100. Banki hipoteczne oraz wszelkie inne instytucje kredytu długoterminowego podlegają nadto stałemu nadzorowi, który będzie wykonywany przez komisarza rządowego, zamianowanego dla każdej z takich instytucyj na koszt tych instytucyj.

Zakres uprawnień komisarza określa Minister Skarbu.

VII. Likwidacja przedsiębiorstwa bankowego.

Art. 101. Jeżeli kapitał zakładowy banku akcyjnego lub komandytowo-akcyjnego wskutek strat zmniejszy się o połowę lub zmniejszy się poniżej norm, wskazanych w art. 14 lub w art. 40, względnie w art. 15 niniejszego rozporządzenia, władze banku obowiązane są zwołać bezzwłocznie walne zgromadzenie akcjonariuszów lub udziałowców.

W razie zaniechania zwołania walnego zgromadzenia Minister Skarbu może zarządzić zwołanie tego zgromadzenia z urzędu.

Jeżeli walne zgromadzenie nie poweźmie uchwały o odpowiedniem uzupełnieniu kapitału zakładowego lub o likwidacji, względnie, jeżeli uchwalone podwyższenie kapitału zakładowego nie zostanie przeprowadzone w przeciągu trzech miesięcy od dnia powzięcia uchwały, Ministrowi Skarbu przysługuje prawo zarządzenia likwidacji banku (art. 104).

Przepisy niniejszego artykułu mają analogiczne zastosowanie do banków, istniejących w innej formie pod względem organizacji prawnej.

Art. 102. Jeżeli kapitał zakładowy domu bankowego, kantoru wymiany lub zakładu zastawniczego wskutek strat lub z innych powodów zmniejszy się poniżej norm, ustanowionych w art. 16, 17 lub 18,

to uzupełnienie kapitału do wysokości przepisanej winno nastąpić w terminie, ustalonym przez Ministra Skarbu.

Jeżeli w ustalonym przez Ministra Skarbu terminie kapitał zakładowy nie zostanie uzupełniony, a dom bankowy, kantor wymiany lub zakład zastawniczy nie przejdzie w stan likwidacji, to Minister Skarbu zarządzi likwidację (art. 104).

Art. 103. W razie stwierdzenia przez rewizję lub w toku likwidacji przez likwidatora (komisję likwidacyjną), iż zobowiązania przedsiębiorstwa bankowego przekraczają jego majątek, winny władze przedsiębiorstwa, względnie likwidator, zawiadomić o tem właściwy sąd celem ogłoszenia upadłości.

Art. 104. W razie likwidacji, zarządzanej przez Ministra Skarbu z mocy art. 12, 99, 101, 102, 106, 109 i 115 niniejszego rozporządzenia, właściwy sąd rejestrowy mianuje likwidatora, względnie komisję likwidacyjną.

VIII. Przepisy przejściowe.

Art. 105. Do dalszego prowadzenia w dotychczasowej formie organizacji prawnej i w dotychczasowym zakresie działania przedsiębiorstw bankowych, istniejących prawnie w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, koncesja nie jest wymagana, a przedsiębiorstwa te uważane będą za posiadające koncesję.

Art. 106. Statuty spółek akcyjnych i komandytowo-akcyjnych, trudniących się wykonywaniem czynności bankowych, winny być do dnia 31 grudnia 1928 r. uzgodnione z przepisami niniejszego rozporządzenia i przedłożone Ministrowi Skarbu w celu stwierdzenia ich zgodności.

Zmiany statutu, potrzebne do osiągnięcia tej zgodności, może walne zgromadzenie uchwalić zwykłą większością głosów obecnych, bez względu na odmienne przepisy statutów.

W razie niezastosowania się władz banku do wymagań niniejszego artykułu Minister Skarbu władny będzie zarządzić likwidację banku (art. 104).

Przepisy niniejszego artykułu mają analogiczne zastosowanie do banków, istniejących w innej formie pod względem organizacji prawnej.

Art. 107. Banki, które na zasadzie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 grudnia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 1018) winny były wykazać kapitał zakładowy do końca 1925 r. w wysokości co najmniej 500.000 zł., a do końca 1926 r. — w wysokości co najmniej 1.000.000 zł., winny wykazać kapitał zakładowy do dnia 31 grudnia 1928 r. co najmniej w wysokości, określonej w art. 14 i 40, względnie w art. 15.

Dla banków kredytu krótkoterminowego o charakterze lokalnym, istniejących w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia w miejscowościach, wskazanych w punkcie 3 art. 14, Minister Skarbu władny będzie w wyjątkowych wypadkach określić najmniejszą wysokość kapitału zakładowego poniżej norm wskazanych w art. 14, nie niżej jednak 500.000 złotych. Banki takie nie będą mogły otwierać oddziałów.

W razie, gdyby kapitał zakładowy nie osiągnął kwot odpowiednich w terminach powyżej oznaczonych, Minister Skarbu zarządzi likwidację banku (art. 104).

Art. 108. Akcje banków, o których mowa w art. 107, wypuszczone celem podwyższenia kapitału zakładowego, winny opiewać na kwotę nominalną co najmniej 100 złotych.

Akcje, wypuszczone już przez te banki, winny być do dnia 31 grudnia 1928 r. połączone w taki sposób, aby wartość nominalna jednej akcji odpowiadała kwocie powyżej oznaczonej.

Spesób przeprowadzenia połączenia akcji podlega zatwierdzeniu Ministra Skarbu.

Art. 109. Domy bankowe i kantory wymiany, które istniały prawnie w dniu 31 grudnia 1924 r., oraz zakłady zastawnicze, które istniały prawnie w dniu 31 grudnia 1927 r., nie mogą być na podstawie art. 21 zmuszone do podwyższenia lub składania kaucyj, winny natomiast uzupełnić swój kapitał zakładowy w następujących terminach:

- 1) domy bankowe, uprawnione do wykonywania wszystkich zwykłych czynności bankowych, w terminie do dnia 31 grudnia 1928 r. — do wysokości 50% stawek, określonych dla takich domów bankowych w art. 16; do dnia 31 grudnia 1929 r. — do wysokości 75%, a do dnia 31 grudnia 1930 r. — do wysokości 100% tych stawek;
- 2) domy bankowe o ograniczonym zakresie działania w terminie do dnia 31 grudnia 1928 r. — do wysokości pełnych stawek, określonych dla takich domów bankowych w art. 16;
- 3) kantory wymiany w terminie do dnia 31 grudnia 1928 r. — do wysokości pełnych stawek, określonych w art. 17;
- 4) zakłady zastawnicze w terminie do dnia 31 grudnia 1928 r. — do wysokości pełnych stawek, określonych w art. 18.

W razie, gdyby kapitał zakładowy nie osiągnął kwot odpowiednich w terminach powyżej oznaczonych, Minister Skarbu zarządzi likwidację (art. 104).

Art. 110. Banki, istniejące w chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia i uprawnione w swoich statutach do wydawania dowodów wkładowych płatnych okazicielowi (art. 27), są uprawnione nadal do wydawania książeczek wkładowych płatnych okazicielowi, pod warunkiem jednak, iż ich kapitał zakładowy wynosić będzie w terminach, określonych w art. 107, co najmniej dwa razy wyższe kwoty od oznaczonych w tymże artykule; w przeciwnym razie prawo wydawania książeczek wkładowych płatnych okazicielowi będzie zawieszane do czasu uzupełnienia kapitału. Z uprawnień do wydawania asygnat kasowych, opiewających na okaziciela, banki te mogą korzystać pod warunkiem uzyskania ponadto osobnego zezwolenia Ministra Skarbu (art. 25).

Art. 111. Banki, które w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia były uprawnione do

wykonywania czynności, wymienionych w art. 68 (banki hipoteczne), i których listy zastawne lub obligacje w tym dniu były jeszcze w obiegu, wolne są od ograniczeń, zawartych w art. 69, jeżeli ich statuty takich ograniczeń nie zawierają.

Bank, który na przyszłość zamierza utrzymać statutowy zakres działania w szerszym zakresie, niż to przewiduje art. 69, może wydawać listy zastawne lub obligacje jedynie do sumy 10-krotnej wpłaconych kapitałów własnych oraz rezerwy specjalnej, określonej w art. 80.

Art. 112. Banki, o których mowa w art. 111, winny z czystego zysku rocznego odliczać przed określeniem dywidendy 15% na kapitał zapasowy (art. 49 i 50).

Art. 113. Banki, które w chwili wejścia w życie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 grudnia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 1018) były uprawnione do prowadzenia, obok innych czynności bankowych, handlu towarami na rachunek własny (art. 41) lub do nabywania nieruchomości ziemskich w celu prowadzenia parcelacji i osadnictwa (art. 42), winny w terminie do dnia 31 grudnia 1930 r. zlikwidować ostatecznie wszystkie interesy, wynikające z prowadzenia tych działań.

Art. 114. Spółdzielnie, które przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia uzyskały na podstawie dotychczasowych przepisów zezwolenie Ministra Skarbu na wykonywanie czynności, niewymienionych w art. 91, mogą czynności te nadal wykonywać bez uzyskiwania ponownego zezwolenia.

Art. 115. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, trudniące się czynnościami bankowymi jako głównym przedmiotem przedsiębiorstwa, winny zlikwidować się w terminie do dnia 31 grudnia 1930 r. W razie niezastosowania się władz przedsiębiorstwa do niniejszego przepisu, Minister Skarbu władny będzie zarządzić likwidację spółki (art. 104).

Art. 116. Aż do wprowadzenia jednolitych przepisów, normujących licytację, tryb publicznej sprzedaży, o którym mowa w art. 47 i 48, przeprowadzać będzie w okręgach sądów apelacyjnych w Poznaniu i Toruniu tudzież sądu okręgowego w Katowicach — komornik sądowy lub notariusz; w okręgach sądów apelacyjnych w Krakowie i Lwowie oraz sądu okręgowego w Cieszynie — urzędnik wyznaczony w tym celu przez władzę administracyjną; w okręgach sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie — komornik sądowy na polecenie właściwego sądu pokoju, albo delegat władzy administracyjnej pierwszej instancji.

Art. 117. Do czasu rozpoczęcia działalności izby przemysłowo-handlowej w danym okręgu Minister Skarbu zasięga opinii (art. 10) innej odpowiedzialnej organizacji gospodarczej.

IX. Przepisy końcowe.

Art. 118. Do przedsiębiorstw bankowych państwowych przepisy niniejszego rozporządzenia nie mają zastosowania.

Art. 119. Komunalny Bank Kredytowy w Poznaniu, Bank Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego w Poznaniu oraz Bank Ziemiański w Warszawie są bankami w rozumieniu niniejszego rozporządzenia.

Dom Bankowy „Kratochwill i Pernaczyński” w Poznaniu uprawniony jest do używania w firmie słowa „bank”.

Art. 120. Przepisy art. 49, 71, 80 i 116 niniejszego rozporządzenia nie odnoszą się do Wileńskiego Banku Ziemskiego, Sp. Akc. w Wilnie. Zarząd Wileńskiego Banku Ziemskiego spełnia zarówno funkcje rady jak i dyrekcji banku, przewidziane w art. 52 — 65.

Przepisy art. 14, 21, 30 — 32, 40, 54, 101 i 107 nie odnoszą się do Centralnej Kasy Spółek Rolniczych.

Art. 121. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Skarbu w porozumieniu z innymi ministrami we właściwym każdemu z nich zakresie działania.

Art. 122. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, a na obszarze województwa śląskiego — z dniem ogłoszenia oświadczenia Prezesa Rady Ministrów o wyrażeniu zgody na nie przez Sejm Śląski.

Z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia tracą moc obowiązującą:

- 1) rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 grudnia 1924 r. o warunkach wykonywania czynności bankowych i nadzorze nad temi czynnościami (Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 1018);
- 2) z rosyjskiej ustawy kredytowej (Zbiór Praw Tom XI, Cz. II, Rozdział 10), poza uchylonemi art. 1 — 36, 50, 57 — 78 — także art. 79 i 80;
- 3) najwyżej zatwierdzona opinia rady państwa z dnia 24 kwietnia 1879 r. o trybie otwarcia i prowadzenia kas pożyczkowych, ogłoszona jako ukaz senatu z dnia 18 maja 1879 r. (Ros. Zbiór Praw i Rozp. Nr. 68, poz. 338);
- 4) ustawa austriacka z dnia 23 marca 1885 r., zawierająca niektóre postanowienia, dotyczące się przemysłu zastawniczego (Dz. U. P. Nr. 48);
- 5) ustawa z dnia 17 marca 1881 r., dotycząca przemysłu zastawniczego (Zbiór Ust. Prusk. str. 265);
- 6) przepisy art. 8 punkt 11 oraz art. 42 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 roku o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468).

Punkt 10 art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 roku o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468) otrzymuje następujące brzmienie: „przedsiębiorstwa bankowe, instytucje kredytowe i ubezpieczeniowe, domy składowe publiczne”.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 1927 r. o przemyśle zastawniczym (Dz. U. R. P. z r. 1928 Nr. 8, poz. 57) zachowuje moc obowiązującą do czasu wydania rozporządzenia, przewidzianego w art. 89 niniejszego rozporządzenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*
Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*

Minister: *K. Bartel*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Sławoj Składkowski*

Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*

Minister Skarbu: *G. Czechowicz*

Minister Sprawiedliwości: *A. Meysztowicz*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: *Dr. Dobrucki*

Minister Rolnictwa: *K. Niezabytowski*

Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski*

Minister Komunikacji: *Romocki*

Minister Robót Publicznych: *Moraczewski*

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *Dr. Jurkiewicz*

Minister Reform Rolnych: *Witold Staniewicz*

Minister Poczty i Telegrafów: *Bogusław Miedziński*